

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Ukázka celomodulárně uspořádaného ŠVP včetně analýzy

Příloha č. 4 kapitoly ŠVP se zařazením modulů a jeho komplectace

Obsah

ŠVP a modulární uspořádání výuky	2
1. Legislativní předpoklady	3
2. Teoreticko-praktické modulární uspořádání výuky v oboru Zemědělec – farmář	3
3. Výhody a nevýhody modulárního uspořádání s využitím teoreticko-praktických modulů	4
4. ŠVP s využitím teoreticko-praktických modulů	5
5. Profil absolventa	5
5.1. Uplatnění absolventa v praxi	5
5.2. Výčet základních odborných a klíčových kompetencí absolventa	5
6. Charakteristika školního vzdělávacího programu	7
6.1. Popis celkového pojetí vzdělávání v programu	7
6.2. Organizace výuky	10
6.3. Způsob hodnocení žáků	11
6.4. Realizace bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a požární prevence	12
7. Učební plán	12
7.1. Rozvržení modulů v ŠVP	13
7.2. Přehled předmětů a modulů v ŠVP pro odbornou složku vzdělávání	16
8. Učební osnovy – vzdělávací moduly uvedené v učebním plánu, popř. i ukázka žakovského projektu na podporu rozvoje klíčových kompetencí	17
Odkazy na IS MOV	17
9. SWOT analýza na využití teoreticko-praktických modulů při tvorbě ŠVP	20

ŠVP a modulární uspořádání výuky

Využití modulárního školního vzdělávacího programu uspořádaného z modulů teoreticko-praktického charakteru: příklad z oboru Zemědělec – farmář

Modulárně uspořádaný ŠVP s využitím teoreticko-praktických modulů, které propojují teorii s praxí, je inovativní návrh, který vychází z projektu Modernizace odborného vzdělávání. Tento přístup je prozatím ojedinělý a dosud nenašel uplatnění v praxi. Úkolem projektu MOV totiž není jen vytvářet a připravovat pouze to, co školy chtějí, protože to znají a využívají, ale také hledat nové cesty a přístupy k odbornému vzdělávání. Doufáme proto, že si školy najdou i takové cesty, které se jim snažíme prostřednictvím projektu ukazovat, a budou je využívat.

V níže uvedeném textu naleznete informace, které přinášejí základní informace pro tento typ ŠVP.

1. Legislativní předpoklady

Obecným cílem vzdělávání je podle školského zákona mimo jiné rozvoj osobnosti člověka, který bude vybaven poznávacími a sociálními způsobilostmi a mravními a duchovními hodnotami pro osobní a občanský život, výkon povolání nebo pracovní činnosti, získávání informací a učení se v průběhu života. Dle dikce tohoto zákona se vzdělávání ve školách a školských zařízeních člení na teoretické a praktické vyučování a výchovu mimo vyučování. Praktické vyučování se člení na odborný výcvik, cvičení, učební praxi, odbornou nebo uměleckou praxi a sportovní přípravu, podle jednotlivých oborů vzdělání. Odborná nebo umělecká praxe a sportovní příprava může být uskutečňována i v období školních prázdnin po dobu stanovenou RVP. (Zákon č. 561/2004 Sb.)

Pro projekt MOV (Modernizace odborného vzdělávání) byly vytvořeny tři typy modulů: teoretický, praktický a teoreticko-praktický, který snoubí, jak název napovídá, teoretickou i praktickou složku výuky.

Teoreticko-praktický modul je takový, který v sobě kromě teoretické části obsahuje část praktickou. Tento typ modulu velmi často vychází z Národní soustavy kvalifikací, a tím ze své podstaty reaguje na požadavky trhu práce. Teoreticko-praktická modulární výuka je v souladu s Dlouhodobým záměrem vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ČR 2015–2020, kdy pomocí zařazení kvalifikačních modulů je reagováno na potřeby zaměstnavatelů a budoucnosti. Při realizaci modulů je dbáno na přítomnost a rozvoj přenositelných znalostí a je posílen rozvoj dovedností během praktického vyučování v zájmu dostatečného osvojení profesní orientace, vědomostí a dovedností žáků. (Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky 2015–2020, MŠMT)

2. Teoreticko-praktické modulární uspořádání výuky v oboru Zemědělec – farmář

Teoreticko-praktický modul může být organizován různým způsobem. Částečně v odborné učebně, částečně v provozu nebo v modelovém pracovním prostředí (např. školní státek). Může mít také různé pojetí, ale v tomto případě je koncipován nadpředmětově. Taková koncepce umožňuje rozšířit představy žáka o profesní složce a zároveň naplňuje široké cíle vzdělávání. Snahou je aplikovat poznatky ze všeobecných předmětů v odborné složce vzdělávání a tím reflektovat měnící se prostředí současného světa a podporovat myšlenku celoživotního učení (dle Skálová). Podstatou teoreticko-praktické koncepce modulu je, aby byly dodrženy pedagogické zásady. Při výuce teoreticko-praktického modulu je nejvíce uplatňována zásada uvědomělosti a aktivity, kterou modul bezezbytku naplňuje. „Uvědomělost vyjadřuje nejen postoj žáka k učení, ale vztahuje se i na kvalitu osvojovaných poznatků. Uvědoměle osvojené poznatky charakterizuje to, že jsou hluboce pochopené a žák na základě nich dovede něco udělat – vysvětlit, jinak formulovat, umí je aplikovat v praxi. Od učitele to vyžaduje explicitně formulovat cíle v oblasti porozumění a soustavně organizovat formativní hodnocení na základě kritérií dohodnutých se žáky. Tím je také

podmíněna aktivita žáků, kterou rozumíme aktivitu celé osobnosti žáků, nejen myšlenkovou, ale i citovou a volní. Pro podněcování takové aktivity má učitel celou řadu možností: problémový způsob výuky, projektové vyučování, vhodně volené otázky, samostatnou práci žáků.“ (Průcha, 2009)

Vzhledem k tomu, že je modul ucelená výuková jednotka, jež se může rozpadat do menších částí, takzvaných kompetencí (jasně definované části, například dovednosti nebo znalosti), může být během krátkého času využita i zásada zpětné vazby, která je důležitou didaktickou zásadou a je nesporně důležitá při korekci výsledku učení. „Učitel v průběhu realizace teoreticko-praktického modulu žákům předává nejen teoretické poznatky, ale především si je žáci mohou převést v dovednost v reálném a aktuálním čase. Žák si na těchto základech tvoří hodnoty a postoje k dané činnosti a ihned se mu dostává zpětné vazby při nábítku praktických dovedností.“ Tyto dovednosti jsou v praktické části modulu dále rozvíjeny a upevňovány. (Průcha, 2009)

3. Výhody a nevýhody modulárního uspořádání s využitím teoreticko-praktických modulů

Výhody

Výhodou zařazení takového typu modulu oproti stávajícímu modelu, ve kterém se střídá týden výuky a týden praxe, který však dost často neodpovídá probranému učivu, je právě časová návaznost teoretických znalostí na odborné dovednosti. Tím je zvýšen předpoklad, že se žák bude lépe orientovat v dané problematice. Z výzkumů vyplývá, že mnoho absolventů zemědělských oborů je nespokojených se svou volbou oboru, zvláště v oborech kategorie H, mají velmi často nižší zájem zůstat a pracovat v absolvovaném oboru (AK studie). Předpokládáme, že takto koncipovaná výuka by mohla žáky motivovat ke studiu a vyústit v bližší vztah k oboru.

Nevýhody

Nevýhod tohoto systému může být několik. V ideálním případě by jeden vyučující připravoval žáky jak v teoretické části, tak i v části praktické, ale v běžné školní praxi je toto spíše výjimkou než běžným stavem, nehledě na to, že v tuto chvíli jsou legislativní podmínky různé pro učitele odborných předmětů a pro učitele odborného výcviku, kam praktická část modulu spadá. Další nevýhodou je organizační a materiální náročnost takové výuky. Bohužel ne každá škola má své odborné pracoviště, v tomto případě školní statek, kde by mohlo docházet k praktické výuce, a dost často toto pracoviště nebývá v blízkosti areálu školy, takže přechod mezi teoretickou a praktickou částí modulu může být logisticky náročný a tím se vytvoří časový deficit, který by mohl být využit efektivněji.

4. ŠVP s využitím teoreticko-praktických modulů

Níže je uveden příklad možného modulárního uspořádání ŠVP s využitím teoreticko-praktických modulů. Jelikož nám prozatím není známo, že by nějaká škola organizovala výuku tímto způsobem, považujeme uvedený příklad za modelový. Každá škola si musí upravit sestavení modulů a zejména jejich hodinovou dotaci na míru svým potřebám, zaměření atp. Text je metodicko-informačního charakteru a obsahuje příklady vhodné k dalšímu dopracování.

5. Profil absolventa

Profil absolventa slouží k seznámení se školním vzdělávacím programem (dále jen ŠVP) zvláště pro rodiče, žáky a sociální partnery. Profil absolventa je možné používat i při náborových akcích. Může sloužit také k marketingovým účelům školy.

5.1. Uplatnění absolventa v praxi

Uplatnění absolventa v praxi je část profilu absolventa, kterou při konkrétním rozpracování může škola využít pro náborové akce, zaměstnavatelé v případě absolventů mají možnost rychlé orientace v jejich absolvovaném vzdělání. Tato část slouží převážně pro rodiče, žáky a zaměstnavatele, je definovaným cílem vzdělávání dle tohoto školního vzdělávacího programu. Ideální rozsah Uplatnění absolventa je cca 10 řádků. Mělo by obsahovat i typové pozice absolventa v reakci na lokální trh práce.

Absolvent oboru Farmář se uplatní v širokém spektru pracovních pozic v zemědělském odvětví. Absolvent má široké znalosti a praktické dovednosti v oblastech živočišné a rostlinné výroby, převážně chovu hospodářských zvířat a souvisejícím získávání, zpracovávání a uchovávání živočišných produktů, pěstování rostlin, technologií pěstování, sklizení a souvisejícím zpracování běžných druhů produkčních plodin. Absolvent je připraven k získání řidičských oprávnění skupin B, T a C, která uplatní při práci ve službách pro zemědělství. Dbá na správné a efektivní složení strojů a technologií v zemědělství. Absolvent získá komplexní vzdělání a je připraven pro plnohodnotný život v zemědělské krajině s ohledem na přírodu a udržitelný rozvoj. Absolvent se uplatní jako chovatel hospodářských zvířat, pěstitel rostlin, agropodnikatel, jezdec a chovatel koní, dále se uplatní ve službách pro zemědělství.

5.2. Výčet základních odborných a klíčových kompetencí absolventa

Je nutno rozdělit kompetence na odborné a klíčové. Kompetence vyjadřují způsobilost k jednání nebo činnosti, případně vyjadřují postoje absolventa na konci vzdělávání. Nejedná

se tedy o výčet znalostí. Kompetence musí mít ověřitelný charakter, proto je pro tvorbu kompetencí v ŠVP doporučen formát vyjádření aktivním slovesem, případně jeho infinitivem. Je nutno dodržet soulad kompetencí z RVP daného oboru, které ale není potřeba doslova opisovat. Pokuste se vystihnout srozumitelně a jasně jejich podstatu. Odborné kompetence se vztahují přímo k oboru vzdělání, zaměření nebo příslušné kvalifikaci.

V části výčet základních klíčových a odborných kompetencí absolventa škola rozpracuje kompetence uvedené v RVP 41-51-H/01 Zemědělec – farmář: odborné kompetence podle stávajících podmínek a materiálního zabezpečení školy, zaměření školního vzdělávacího programu a v neposlední řadě dle požadavků trhu práce v daném regionu. Klíčové kompetence vycházejí z obecných předpokladů žáků a jejich občanského vědomí. Je vhodné je ponechat v určité míře obecnosti. Je vhodné, aby zde uvedené klíčové kompetence rozvíjely kompetence odborné. Jedná se o logicky řazený a uspořádaný výčet kompetencí podle jejich významu.

Odborné kompetence – absolvent:

1. Pěstuje hospodářsky významné plodiny v souladu s udržením biodiverzity.
2. Uskladňuje a zpracovává produkty rostlinného původu.
3. Nakládá s přípravky na ochranu rostlin 1. stupně.
4. Uplatňuje kladný vztah a zodpovědný přístup ke zvířatům.
5. Aplikuje stanovené normy v chovu hospodářských zvířat a při pěstování rostlin.
6. Organizuje chov hospodářských zvířat v souladu s udržitelným rozvojem.
7. Pečuje o hospodářská zvířata.
8. Pečuje o jednotlivé kategorie koní.
9. Přípravuje koně pro základní výcvik.
10. Uskladňuje a zpracovává produkty živočišného původu.
11. Dodržuje stanovené normy při výrobě výrobků živočišného a rostlinného původu.
12. Zohledňuje požadavky klienta a jedná v souladu s ekonomickými principy.
13. Hospodaří s ekonomickými prostředky.
14. Nakládá s materiály a energiemi v souladu s pravidly udržitelného rozvoje.
15. Dbá na bezpečnost práce a ochranu zdraví při práci.
16. Usiluje o nejvyšší kvalitu své práce.

Klíčové kompetence – absolvent:

1. Má kladný vztah k celoživotnímu učení jako nezbytnému prvku pro rozvoj ve svém životě a povolání.
2. Využívá různé zdroje informací k osobnímu i profesnímu rozvoji, které kriticky hodnotí.
3. Využívá dostupných informací a různých metod k řešení vzniklých problémů a navrhuje nové možnosti řešení problémů.
4. Spolupracuje při řešení problémů.
5. Komunikuje adekvátně danému prostředí, obhájí svoje myšlenky a postoje.
6. Stanovuje si cíle a priority svého jednání v souvislosti s odbornými kompetencemi, popisuje účel a užitečnost vykonávané práce.

7. Je samostatný a zodpovědný ke svěřeným úkolům.
8. Dodržuje zákony a normy.
9. Má povědomí o společenském a kulturním dění.
10. Dovede poskytnout první pomoc při úrazu nebo onemocnění.
11. Uznává hodnotu života a význam životního prostředí pro člověka.

6. Charakteristika školního vzdělávacího programu

Charakteristika školního vzdělávacího programu je určena pro učitele, obsahuje informace o pedagogické strategii a základní podmínky vzdělávání, jaké škola nabízí.

Jedná se o jednotící spojovací linku pojetí procesu vzdělávání ve škole napříč všemi předměty i obory. V této kapitole je vhodné zaznamenat zvláštnosti jednotlivých forem vzdělávání v oboru a jejich žáků. Pokud škola uvažuje o zaměření, zde je prostor pro jeho detailní rozpracování, stejně jako rozpis volitelných předmětů nebo reflexi situace na trhu práce. Je vhodné rozepsat preferované strategie a metody výuky, záměry k rozvíjení klíčových a odborných kompetencí a realizaci průřezových témat. Pokud škola podporuje výuku mimo vyučování nebo zahraniční aktivity, je vhodné je zde rozpracovat.

6.1. Popis celkového pojetí vzdělávání v programu

ŠVP Farmář je založen na rámcovém vzdělávacím programu 41-51-H/01 Zemědělec – farmář. Výuka odborných obsahových okruhů je realizována modulárně, moduly jsou většinou koncipovány jako teoreticko-praktické. Tím žák získává ucelené poznatky a souvislosti s vazbou na praktické vyzkoušení a využití poznatků. Moduly jsou z praktických důvodů formálně rozvrženy do předmětů (na vysvědčení uvádíme předměty). Seznam modulů je uveden před učebním plánem / maticí modulů, stejně tak je vyjádřena vazba modulů na předměty a obsahové okruhy.

Při vzdělávání je kladen důraz na odbornou složku zemědělského vzdělávání, které je děleno do obsahových okruhů Technická zařízení a doprava, Pěstování rostlin, Chov zvířat. Profilace školního vzdělávacího programu je zajištěna moduly Základy tvorby zahrady a krajiny a Ekonomika a dotace. Nedílnou součástí vzdělávání je praktické vyučování, včetně nácviku jízdy na koni.

Všeobecné předměty jsou základem pro odborné vzdělávání a je kladen důraz na aplikaci abstraktních poznatků ze všeobecných předmětů do konkrétních pojmů a situací využitelných v odborných předmětech. Stejným způsobem budou realizována průřezová témata. Ve školním vzdělávacím programu Farmář jsou preferovány metody demonstrační, které budou následovat po výkladu. Stěžejní částí procesu vzdělávání je samostatná práce, a to pro posílení zodpovědnosti žáků a cizelaci pracovních návyků, pro zdokonalení komunikace v mateřském i cizím jazyce, zdokonalení spolupráce a interpersonálních vztahů, pro vyhledávání informací a uplatňování kritického myšlení. V průběhu školního roku žáci

navštěvují kulturní akce a odborné exkurze v minimálním počtu 2 akcí za školní rok, jejich maximální počet závisí na rozhodnutí ředitele školy.

Vzdělávací program je pojat v souladu se základními principy výchovy a vzdělávání. Umožňuje rozvíjet osobnost žáka a tvoří tak jeden ze stupňů celoživotního učení. Jeho cílem je rozvoj znalostí, dovedností a schopností žáka ve všech oblastech vzdělávání a další formování jeho charakterových vlastností. Hlavním cílem je připravit žáka pro život rozvíjením jeho osobnosti a kompetencí pro to, aby se co nejlépe uměl uplatnit na trhu práce, a položit základy pro celoživotní učení.

Průřezová témata jsou začleňována do výuky konkrétních modulů a dále jsou realizována:

- vytvářením demokratického klimatu školy;
- v kurzech, exkurzemi, projektovým učením, besedami;
- promyšleným a funkčním používáním aktivizujících metod a forem práce;
- důrazem na získávání a rozvíjení klíčových kompetencí žáků.

Člověk a životní prostředí

Toto průřezové téma je akcentováno v přírodovědném vzdělávání, především v odborných modulech týkajících se zemědělství, protože udržitelný rozvoj by měl být samozřejmý pro absolventy i pracovníky v zemědělství. Vede žáky k přemýšlení o hospodaření v souladu s funkcí krajiny a udržení její hodnoty, k udržení kvality životního prostředí a úctě k životu ve všech jeho formách. Prolíná se všemi odbornými moduly.

Environmentální vzdělávání a výchova poskytuje žákům znalosti a dovednosti potřebné pro pochopení principu udržitelnosti, podněcuje aktivní integrovaný přístup k realitě a ovlivňuje etické vztahy k prostředí. V souvislosti s jejich odborným vzděláváním poukazuje na vlivy pracovních činností na prostředí a zdraví a využívání moderní techniky a technologie v zájmu udržitelnosti rozvoje. Průřezové téma Člověk a životní prostředí se uplatňuje zejména v odborném vzdělávání a při realizaci praktického vyučování.

Člověk a svět práce

Jedním ze základních cílů vymezených tímto školním vzdělávacím programem je příprava absolventa, který má takový odborný profil, díky němuž se dokáže úspěšně prosadit na trhu práce i v životě. Průřezové téma Člověk a svět práce doplňuje znalosti a dovednosti žáka získané v odborné složce vzdělávání o nejdůležitější poznatky a dovednosti související s jeho uplatněním ve světě práce, které by mu měly pomoci při rozhodování o další profesní a vzdělávací orientaci, při vstupu na trh práce a při uplatňování pracovních práv. Průřezové téma Člověk a svět práce se rozvíjí v teoretickém i praktickém vyučování ve společenskovědním i odborném vzdělávání. Průřezové téma Člověk a svět práce obsahuje teoreticko-praktické moduly, které připravují žáky na reálný svět práce v jejich oboru. Díky tomu se absolvent orientuje a dokáže se prosadit na trhu práce. Další složka průřezového tématu Člověk a svět práce je obsažena ve všeobecném vzdělávání.

Občan v demokratické společnosti

Průřezové téma Občan v demokratické společnosti je důležité při formování životních postojů a vytváření dobrého kolektivu. Účastí na besedách o návykových látkách, o nebezpečí šikany, návštěvami úřadu práce se škola snaží eliminovat negativní projevy společnosti a posilovat kompetence samostatnosti a odpovědnosti za svůj život. Výchovná poradkyně a drogový preventista intenzivně pracují se žáky, kteří mají problémy se začleňováním se do společnosti a s negativním působením okolí. Škola spolupracuje s pedagogicko-psychologickými poradnami. V rámci minimálního preventivního programu škola pořádá adaptační kurz. Toto průřezové téma se realizuje zejména ve společenskovedním vzdělávání.

Člověk a digitální svět

Práce s prostředky digitálních technologií má dnes nejen průpravnou funkci pro odbornou složku vzdělání. Patří ke všeobecnému vzdělání moderního člověka. Žáci jsou připravováni k tomu, aby byli schopni pracovat s prostředky digitálních technologií a efektivně je využívali jak v průběhu vzdělávání, tak při výkonu povolání, stejně jako v činnostech, které jsou a budou běžnou součástí jejich osobního a občanského života. Žáci jsou již od prvního ročníku vedeni k využívání a začleňování průřezového tématu do občanského a profesního života. Toto průřezové téma taktéž rozvíjejí vzdělávací moduly, které jsou součástí odborného vzdělávání.

Klíčové kompetence

Klíčové kompetence pomáhají žákům při získávání základu všeobecného vzdělávání. Úroveň klíčových kompetencí získaných na střední škole není konečná, ale tvoří základ pro další celoživotní učení a orientaci v každodenním praktickém životě.

Za účelem rozvíjení klíčových kompetencí jsou využívány vhodné výukové metody a způsoby práce se žáky. Již v 1. ročníku jsou aplikovány ve výuce v jednotlivých předmětech především dialogické metody: rozhovor, diskuse, panelová diskuse, brainstorming, řešení problémových příkladů, mezních a konfliktních situací, didaktické hry. Zdůrazněny jsou motivační činitelé ve vyučování, příprava problémových situací a řešení praktických cílů výuky.

Kompetence k učení

Žáci jsou vedeni k efektivnímu učení, vyhodnocování dosažených výsledků a pokroku, včetně stanovování potřeb a cílů dalšího vzdělávání.

Kompetence k řešení problémů

Výuka je vedena tak, aby žáci hledali různá řešení problému a svoje řešení si dokázali obhájit. Ve vhodných oblastech vzdělávání jsou používány netradiční úlohy. Při výuce jsou žáci motivováni v co největší míře problémovými úlohami z praktického života. Žáci si postupně zdokonalují kompetenci práce s informacemi ze všech možných zdrojů, aby je uměli vyhledávat, třídít a vhodným způsobem využívat.

Komunikativní kompetence

Žáci jsou vedeni k vhodné komunikaci se spolužáky, s učiteli a ostatními dospělými ve škole i mimo školu. Obhajují a argumentují vhodnou formou svůj vlastní názor a zároveň poslouchají názor jiných. Do výuky jsou začleňovány metody kooperativního učení a jejich prostřednictvím jsou žáci vedeni ke spolupráci při vyučování.

Personální a sociální kompetence

Během vzdělávání je používána skupinová práce žáků, při které jsou vedeni k vzájemné pomoci při učení. Sociální kompetence jsou rozvíjeny při tělesné výchově, na kurzech apod. Je důležité, aby žáci prokázali schopnost střídat role ve skupině. Jsou vedeni k respektování společně dohodnutých pravidel chování, na jejichž formulaci se sami podílejí. Učí se zároveň odmítavému postoji ke všemu, co narušuje dobré vztahy mezi žáky.

Občanské kompetence a kulturní povědomí

Při pobytu žáků ve škole i v rámci mimoškolních aktivit jsou žáci vedeni k tomu, aby uznávali a dodržovali hodnoty a postoje podstatné pro život v demokratické společnosti, jednali v souladu s udržitelným rozvojem a podporovali hodnoty národní, evropské i světové kultury. Aby uznávali hodnotu života, byli odpovědní za svůj život, zajímali se o politické a společenské dění u nás i ve světě.

Kompetence k pracovnímu uplatnění

Žáci jsou seznamováni na exkurzích a v rámci praktického vyučování se základními povinnostmi a právy v rámci pracovněprávních vztahů u zaměstnavatelů, s možnostmi uplatnění na trhu práce a požadavky na zaměstnance.

Matematické kompetence

Tyto kompetence jsou realizovány především formou projektového vyučování a v rámci předmětu matematika, informační technologie a odborný výcvik.

Digitální kompetence

Žáci jsou vedeni k práci s digitálními technologiemi a s informacemi, mají k dispozici školní studovny s připojením k internetu.

6.2. Organizace výuky

V části Organizace výuky je vhodné popsat, jak budou zajišťovány některé specifické vzdělávací činnosti, i v rámci teoretického a praktického vyučování, vzhledem k formě vzdělávání a podmínkám školy. V této části je možné uvést i případné dělení tříd nebo naopak slučování různých tříd nebo ročníků.

Výuka je organizována modulárně, a proto nelze zcela přesně vymezit praktickou a teoretickou výuku, moduly obsahují jak část teoretickou, tak praktickou. Toto pojetí výuky zintenzivní získané teoretické znalosti propojením s praktickými dovednostmi v aktuálním

čase výuky. V každém modulu je uveden příslušný počet hodin, které budou vymezeny pro nácvik odborných praktických dovedností. Organizace těchto dovedností je dána zařazením modulu v průběhu výuky. Praktická část výuky dle modulu se provádí na školním statku nebo na smluvních pracovištích.

Výjimkou z tohoto systému vzdělávání je střídání žáků na jízdárně dle harmonogramu, který každoročně určuje ředitel školy.

Odborný výcvik je realizován v rámci výuky teoreticko-praktických modulů v minimálním rozsahu 1440 hodin za celou dobu vzdělávání. Obsah praktických činností se odvíjí od vzdělávacích oblastí a obsahových okruhů v RVP, zejména od okruhů Technická zařízení a doprava, Pěstování rostlin a Chov zvířat. Absence žáků na odborném výcviku musí činit maximálně 15 % časové dotace praktické části daného modulu.

V prvním a druhém ročníku je odborný výcvik na smluvním pracovišti školy z důvodu agrotechnických lhůt a sklizňových prací zařazen v období hlavních školních prázdnin, a to vždy v rozsahu 2 týdnů.

Součástí výuky je využívání názorných pomůcek, praktických ukázek, zařazování samostatné práce žáků, řešení problémových situací, skupinová práce. Učitelé efektivně využívají informační a komunikační technologie ve výuce, popřípadě zařazují žákovské projekty a ročníkové práce žáků. V průběhu výuky žák pracuje s informacemi, odbornou literaturou i odbornými časopisy. Učitelé také využívají komplexní úlohy, které mají přímou vazbu na konkrétní moduly.

V teoretickém i praktickém vyučování je využíváno moderní vybavení školy, které je doplněno praktickými ukázkami, besedami s odborníky, předváděcími akcemi sociálních partnerů i komerčních firem, účastmi na přednáškách, výstavách, exkurzích a soutěžích. Škola nabízí žákům možnosti účastnit se odborných kurzů a soutěží podle jejich zájmu.

6.3. Způsob hodnocení žáků

Součástí každého modulu jsou kritéria hodnocení žáků, přesto pokud je nutné detailnější rozpracování hodnocení, je výhodné napsat do této kapitoly ŠVP, co bude při výuce dále sledováno a následně hodnoceno. Kritéria musí zohledňovat předpoklady žáků, v tom případě se předpokládá úprava kritérií hodnocení i v modulech. V neposlední řadě by se zde mělo objevit hodnocení dalších vzdělávacích aktivit, jako jsou například různé soutěže, odborný výcvik nebo projektové dny. Způsoby a kritéria hodnocení jsou podstatné i pro sebehodnocení žáků.

Hodnocení žáků je prováděno systematicky po celý školní rok dle pravidel pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků. Učitelé rozlišují hodnocení průběžné (v průběhu roku) a souhrnné (na konci pololetí). Hodnocení se provádí formou známky (klasifikace) a slovního vyjádření, které se žákům sděluje ústně. Nedílnou součástí hodnocení je sebehodnocení žáků.

Způsob hodnocení sdělují žákům učitelé vždy na začátku školního roku ve vazbě na výukové předměty a vzdělávací moduly. Hodnocení žáků je součástí každého modulu, který je využíván při výuce, takže žáci vždy dopředu vědí, jaké jsou požadavky na realizaci a hodnocení daných modulů. Na vysvědčení jsou z praktických důvodů moduly zařazeny do předmětů, které jsou na vysvědčení hodnoceny známkou.

K hodnocení žáka učitel přistupuje komplexně. Hodnocení žáka se nezaměřuje pouze na jeho vědomosti, ale i na jeho schopnosti prezentovat své dovednosti a znalosti získané ve všeobecných i odborných předmětech a na odborném výcviku, na schopnosti komunikovat a spolupracovat v týmu, využívat informační a komunikační technologie v rámci výuky a vyhledávat informace, na schopnosti využívat svých vědomostí v rámci mezipředmětových vztahů a získat a upevňovat klíčové a odborné kompetence v průběhu vzdělávání.

V odborných předmětech, které jsou vyučovány modulárně, je žák hodnocen v průběhu jednotlivých modulů orientačním zkoušením z teoretické části modulu, v praktické části modulu si žák vede portfolio prací a je hodnocena jeho zodpovědnost a samostatnost v zadaných činnostech. Součástí modulu jsou kritéria hodnocení, která jsou závazná pro splnění modulu a stupeň známky. Žáci mohou využít kritéria hodnocení z modulu ke svému sebehodnocení.

6.4. Realizace bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a požární prevence

Problematika bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, hygieny práce a požární ochrany je neoddelitelnou součástí teoretického i praktického vyučování. Výchova k bezpečnosti a ochraně zdraví při práci, hygieně práce a požární ochraně vychází z platných právních norem – zákonů, vyhlášek, technických norem a ostatních právních norem. Prostory určené k vyučování musí splňovat podmínky pro zajištění bezpečnosti a hygieny práce a požární ochrany podle platných předpisů.

Délka i obsah praktické přípravy žáků zakotvené v ŠVP vycházejí z platné právní úpravy.

V podmínkách školy je problematika bezpečnosti práce a PO ve vztahu k žákům řešena v Pravidlech pro hodnocení a chování žáků a v provozních řádech pracovišť. Škola má zpracován Pokyn ředitele školy k poučení žáků o pravidlech bezpečného chování.

7. Učební plán

Učební plán musí obsahově pokrývat všechny vzdělávací oblasti a obsahové okruhy z příslušného RVP. Učební plán je možno postavit předmětově, modulárně nebo kombinovaně. Pro tento případ je učební plán zpracován modulárně. Ideálním způsobem je zaznamenání modulů do tabulek. Je vhodné moduly rozčlenit i do předmětů z důvodu záznamu procesu vzdělávání na vysvědčení.

Příloha č. 4 kapitoly ŠVP se zařazením modulů a jeho komplectace

Moduly mohou být povinné, volitelné, nepovinné. Pokud je to účelné, používáme v této části i poznámky k sestavení učebního plánu.

7.1. Rozvržení modulů v ŠVP

Do tabulky rozvržení modulů v ŠVP je zapsán název a typ modulu, jeho školní označení a platnost, hodinová dotace na modul a zařazení modulu do ročníku. V tomto příkladu jsou uvedeny pouze povinné odborné moduly.

Název modulu	Typ modulu	Škol. ozn.	Počet hodin	Platí od	1. roč.	2. roč.	3. roč.	4. roč.
Meteorologie a životní prostředí	Teoreticko-praktický		40		X			
Půda a zpracování půdy	Teoreticko-praktický		40		X			
Výživa a hnojení rostlin	Teoreticko-praktický		36		X			
Osivo a sadba	Teoreticko-praktický		60		X			
Složení těla hospodářských zvířat	Teoretický		66		X			
Základy obecné zootechniky	Teoretický		40		X			
Výživa a krmivářství	Teoreticko-praktický		60		X			
Strojní součásti	Teoreticko-praktický		80		X			
Mechanizační prostředky pro manipulaci s materiálem	Teoreticko-praktický		40		X			
BOZP			12		X			
Obiloviny	Teoreticko-praktický		40			X		
Okopaniny	Teoreticko-praktický		40			X		
Chov skotu	Teoreticko-praktický		60			X		
Chov prasat	Teoreticko-praktický		40			X		

Příloha č. 4 kapitoly ŠVP se zařazením modulů a jeho komplectace

Mechanizační prostředky na zpracování půdy a hnojení	Teoreticko-praktický	80	X	
Mechanizační prostředky pro setí a sázení	Teoreticko-praktický	80	X	
Motorová vozidla – T	Teoreticko-praktický	46	X	
Bezpečná jízda	Teoreticko-praktický	12	X	
Luskoviny	Teoreticko-praktický	34		X
Pícniny	Teoreticko-praktický	40		X
Chov drůbeže	Teoreticko-praktický	16		X
Chov ovcí a koz	Teoreticko-praktický	30		X
Mechanizační prostředky pro sklizeň a skladování píce	Teoreticko-praktický	80		X
Mechanizace sklizně obilnin a okopanin	Teoreticko-praktický	20		X
Motorová vozidla – B		46		X
Olejny	Teoreticko-praktický	30		X
Ovocnářství (zahradník)	Teoreticko-praktický	24		X
Chov koní		30		X
Mechanizace živočišné výroby – dojení	Teoreticko-praktický	60		X
Mechanizace živočišné výroby – stájová mechanizace	Teoreticko-praktický	30		X
Základy tvorby zahrady a krajiny (zahradník)	Teoreticko-praktický	60		X
Sklizeň a posklizňová úprava zeleniny (zahradník)	Teoreticko-praktický	40		X

Příloha č. 4 kapitoly ŠVP se zařazením modulů a jeho komplectace

Jezdeckví I.		124	X	X	X
Jezdeckví II.					
Jezdeckví III.					
Ekonomika a dotace	Teoreticko- praktický	35 ¹			X
Hodin celkem		(1536 + 35) 1571			
Disponibilní		608			
Hodiny celkem (včetně DH) ²		2179			

¹Ekonomika a dotace – 35 hodin převzato ze vzdělávací oblasti Ekonomické vzdělávání (celkem 64).

²Zahrnuje počet hodin obsahových okruhů (48 x 32 a 608 disponibilních hodin (1536 + 608)). Na odborný výcvik, který je zahrnut v teoreticko-praktických modulech, připadá 1440 h (45 týdenních hodin).

7.2. Přehled předmětů a modulů v ŠVP pro odbornou složku vzdělávání

Vzdělávací oblast	Odborný předmět (může si škola zvolit, upravit)	Modul
Řízení motorových vozidel	Technická zařízení (předmět 1)	<ul style="list-style-type: none"> • Motorová vozidla – B • Motorová vozidla – T • Bezpečná jízda
Technická zařízení a doprava Chov zvířat Pěstování rostlin	Mechanizace (předmět 2)	<ul style="list-style-type: none"> • Strojní součásti • BOZP • Mechanizace živočišné výroby – dojení • Mechanizační prostředky pro manipulaci s materiálem • Mechanizační prostředky – stájová mechanizace • Mechanizační prostředky na zpracování půdy a hnojení • Mechanizační prostředky pro setí a sázení • Mechanizační prostředky na ošetřování a ochranu plodin • Mechanizační prostředky pro sklizeň a skladování píce • Mechanizace sklizně obilnin a okopanin
Profilující předměty	Krajinářská ekologie (předmět 3)	<ul style="list-style-type: none"> • Základy tvorby zahrady a krajiny (zahradník) • Sklizeň a posklizňová úprava zeleniny • Ovocnářství (zahradník)
Chov zvířat	Chov hospodářských zvířat (předmět 4)	<ul style="list-style-type: none"> • Mechanizace živočišné výroby – dojení • Chov skotu • Chov drůbeže • Chov prasat • Chov koní • Chov ovcí a koz • Složení těla hospodářských zvířat • Základy obecné zootechniky • Výživa a krmivářství

Pěstování rostlin	Pěstování rostlin (předmět 5)	<ul style="list-style-type: none"> • Meteorologie a životní prostředí • Půda a zpracování půdy • Mechanizační prostředky pro setí a sázení • Výživa a hnojení rostlin • Osivo a sadba • Pěstování obilovin • Pěstování okopanin • Pěstování olejnin • Pěstování luskovin • Pěstování pícein
Ekonomika – všeobecné předměty	Ekonomika v zemědělství (předmět 6)	<ul style="list-style-type: none"> • Ekonomika a dotace
	Odborný výcvik (předmět 7) ³	Obsažen v teoreticko-praktických modulech, hodnocen souhrnně.
Chov zvířat, profilující předmět	Jezdectví (předmět 8)	<ul style="list-style-type: none"> • Jezdectví

8. Učební osnovy – vzdělávací moduly uvedené v učebním plánu, popř. i ukázka žákovského projektu na podporu rozvoje klíčových kompetencí

V této části je uveden odkaz na IS MOV, kde jsou uloženy jednotlivé moduly, které jsou obsaženy v učebním plánu. Každý modul obsahuje didaktickou koncepci a učební činnosti žáků a vhodné strategie výuky.

Odkazy na IS MOV

Zobrazí se všechny dostupné moduly a komplexní úlohy pro skupinu oborů 41 – Zemědělství, tam je možnost výběru konkrétních modulů nebo komplexních úloh.

³Odborný výcvik je realizován v rámci výuky teoreticko-praktických modulů v minimálním rozsahu 45 týdenních hodin za celou dobu vzdělávání. Obsah praktických činností se odvíjí od vzdělávacích oblastí a obsahových okruhů v RVP, zejména od okruhů Technická zařízení a doprava, Pěstování rostlin a Chov zvířat. Do ŠVP musí být zařazen odborný výcvik vykonávaný v období školních prázdnin z důvodu návratu pracovních činností, které nelze v dostatečném rozsahu realizovat ve školním roce (sklizňové práce), v maximálním rozsahu 5 týdnů za celou dobu vzdělávání.

Moduly:

- Informační systém projektu MOV
- Vzdělávací moduly
- Pěstování venkovních květin
- Rozmnožování zeleniny, její výsadba a ošetřování
- Výsadba a ošetřování okrasných dřevin na stanovišti
- Zakládání a ošetřování trávníků
- Mechanizační prostředky pro zpracování půdy a hnojení
- Mechanizace živočišné výroby – stáj
- Mechanizace živočišné výroby – dojící zařízení
- Mechanizační prostředky pro manipulaci s materiálem
- Mechanizační prostředky pro setí a sázení
- Strojní součásti v zemědělství
- Řez ovocných dřevin
- Ovocnářské školkařství
- Rozmnožování okrasných dřevin a školkařské práce
- Práce s projektovou dokumentací
- Technologie pěstování hlavních druhů zeleniny
- Údržba zeleně
- Pěstování ovocné sadby
- Rozmnožování ovocných dřevin a pěstování podnoží
- Technologie pěstování hlavních druhů zeleniny v polních podmínkách
- Údržba stromů a keřů
- Údržba travnatých ploch
- Chov koní
- Chov prasat
- Chovatel včel – posuzování stavu a kvality včelstva a včelích produktů
- Technologie pěstování obilovin
- Technologie pěstování okopanin
- Technologie pěstování hlavních druhů zeleniny v krytých prostorách
- Chov drůbeže
- Technologie pěstování olejnin
- Technologie pěstování píce
- Chov ovcí a koz

Komplexní úlohy:

- Informační systém projektu MOV
- Komplexní úlohy
- Konvenční sklízecí mlátička
- Výživa a krmení telat
- Mechanizační prostředky pro setí a sázení
- Stájová mechanizace, dojící zařízení
- Pohlavní soustava

- Základní části postřikovače
- Jízda s traktorem a přípojným vozidlem po nebezpečných komunikacích za ztížených povětrnostních podmínkách
- Pěstování letniček, dvouletek, trvalek a venkovních květin
- Předpěstování a výsadba zeleniny
- Výsadba ovocných dřevin
- Založení a ošetřování trávníku
- Hnojiva v zahradnictví
- Choroby rostlin
- Listnaté opadavé stromy – charakteristika, určování, herbář
- Výsadba a ošetřování okrasných keřů na stanovišti
- Poznávání jehličnatých dřevin
- Návrh osázení skalky
- Adventní věnec
- Zpracování rostlinného materiálu
- Rozmnožování rostlin řízkováním
- BOZP a PO v zahradnickém provozu
- Druhy půd a zahradnické zeminy
- Množení a vypěstování jehličnanů ve školce
- Rozdělení hnojiv a způsoby použití
- Výsadba okrasných dřevin
- Jízda s traktorem a přípojným vozidlem po nebezpečných komunikacích za ztížených povětrnostních podmínkách
- Předpěstování a výsadba zeleniny
- Založení a ošetřování trávníku
- Choroby rostlin
- Výsadba a ošetřování okrasných keřů na stanovišti
- Návrh osázení skalky

Škola si zvolené moduly v IS MOV upraví podle svých potřeb a vygenerované upravené moduly přiloží ke svému ŠVP.

9. SWOT analýza na využití teoreticko-praktických modulů při tvorbě ŠVP

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none">• Pedagogické působení,• didaktické zásady,• zvýšení motivace,• uplatnění, trh práce.	<ul style="list-style-type: none">• Pedagogický sbor,• personální zajištění výuky,• osobnost učitele, učitel odborného výcviku,• firemní prostředí,• finanční náklady,• časová dotace – harmonogram.
PŘÍLEŽITOSTI	HROZBY
<ul style="list-style-type: none">• Marketing školy,• úspěšní absolventi,• spolupráce s firmami,• efektivita času.	<ul style="list-style-type: none">• Legislativa,• nové technologie,• častá změna modulů.

Co je třeba, aby se uvedený přístup mohl uplatnit?

- Získat zájem žáků
- Zájem a připravenost učitelů
- Zájem vedení škol – jiné organizační uspořádání
- Dbát na kvalitu, vlastní odpovědnost škol za kvalitní přípravu
- Rozvíjet spolupráci se zaměstnavateli
- Možnost provádět praktické vyučování v průběhu celého roku, tedy i o prázdninách, ve všech oborech

Uskutečnit nelze prozatím pouze poslední bod – nutná změna legislativy.

Materiál vznikl v rámci projektu [Modernizace odborného vzdělávání \(MOV\)](#), který byl spolufinancován z Evropských strukturálních a investičních fondů a jehož realizaci zajišťoval Národní pedagogický institut České republiky.

Elektronická knihovna www.imetodika.cz je místem pro studium metodických textů zaměřených na modernizaci odborného vzdělávání.

Materiál je pod licencí Creative Commons [CC BY SA 4.0](#) – Uvedte původ – Zachovejte licenci 4.0 Mezinárodní.